

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ
สินบน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

องค์การบริหารส่วนตำบลประตึก
อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวกับการรับสินบน

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗

องค์การบริหารส่วนตำบลประตึก อำเภอบึงสามพัน จังหวัดบุรีรัมย์

ความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการรับสินบน

วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริตหรือในกรณีที่เกิดการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีให้นำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต : เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ มีมาตรการ ระบบ หรือ แนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร การบริหารจัดการความเสี่ยง เป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงานให้) เป็นลักษณะ Pre-Decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นในลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยง เป็นการสอบทาน เป็นลักษณะ Post-Decision

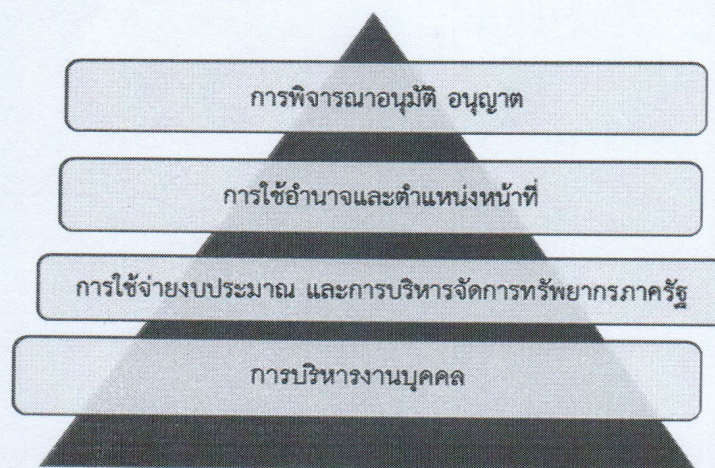
องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือ โอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุม กำกับควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

แบ่งประเภทความเสี่ยงการทุจริต ออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ภารกิจให้บริการประชาชนอนุมัติ หรืออนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวก การพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘)
2. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
3. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากร ภาครัฐ
4. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการบริหารงานบุคคล

เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

เป็นขั้นตอนการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตและการจัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริตโดยการระบุรายละเอียดเหตุการณ์ที่เกิดความเสี่ยงการทุจริต หรือมีโอกาที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต ว่ามีรูปแบบพฤติกรรมการณ์การทุจริตในแต่ละขั้นตอนในการดำเนินงาน โดยการค้นหาความเสี่ยงการทุจริต ค้นหาจากความเสี่ยงที่เคยเกิด หรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูง มีประวัติอยู่แล้ว (Known Factor) และไม่เคยเกิด หรือไม่มีประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่ามีโอกาสเกิด (Unknown Factor) ในขั้นตอนนี้เป็นการตั้งสมมติฐานหรือเป็นการพยากรณ์ล่วงหน้าที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเพิ่มเติม (Scenario) เป็นการมองข้อมูลไปข้างหน้า (Forward looking information)

เกณฑ์กำหนดระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต (Likelihood)

ตารางระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต (Likelihood)		
ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
5	สูงมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นเป็นประจำ หรือ
		มีโอกาสเกิดขึ้นมากกว่า 5 ครั้ง/ปี
4	สูง	มีโอกาสเกิดขึ้นบ่อยครั้ง หรือ
		มีโอกาสเกิดขึ้นไม่เกิน 4 ครั้ง/ปี
3	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดขึ้นบางครั้ง หรือ
		มีโอกาสเกิดขึ้นไม่เกิน 3 ครั้ง/ปี
2	น้อย	มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยครั้ง หรือ
		มีโอกาสเกิดขึ้นไม่เกิน 2 ครั้ง/ปี
1	น้อยมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นได้ยาก หรือ
		มีโอกาสเกิดขึ้น 1 ครั้ง/ปี

ตารางระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต (Likelihood)			
ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย (ผลกระทบทางการเงิน)	คำอธิบาย (ผลกระทบที่ไม่ใช่ทางการเงิน)
5	สูงมาก	ความเสียหายตั้งแต่ 1,000,000 บาท ขึ้นไป	เกิดความเสียหายต่อรัฐ เจ้าหน้าที่ถูก ลงโทษชี้มูลความผิด เข้าสู่กระบวนการ ยุติธรรม
4	สูง	ความเสียหายตั้งแต่ 500,000 บาท ถึง 1,000,000 บาท	ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบด้าน ความโปร่งใส สื่อมวลชนลงข่าวอย่าง ต่อเนื่อง และสังคมให้ความสนใจ
3	ปานกลาง	ความเสียหายตั้งแต่ 250,000 บาท ถึง 500,000 บาท	หน่วยงานตรวจสอบเข้าทำการ ตรวจสอบข้อเท็จจริง
2	น้อย	ความเสียหายตั้งแต่ 100,000 บาท ถึง 250,000 บาท	ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนภายใน หน่วยงาน มีคนร้องเรียน แจ้งเบาะแส
1	น้อยมาก	ความเสียหายตั้งแต่ 100,000 บาท หรือน้อยกว่า	แทบจะไม่มี

กำหนดระดับความเสี่ยง (Degree of Risk) โดยใช้ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต (Likelihood) คูณด้วยความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ซึ่งระดับความเสี่ยงกำหนดไว้เป็น 4 ระดับ และจัดทำแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)

ระดับความเสี่ยง = โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต x ระดับความรุนแรงของผลกระทบ

Degree of Risk = Likelihood x Impact

ลำดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
1	ความเสี่ยงระดับสูงมาก	15 - 25
2	ความเสี่ยงระดับสูง	9 - 14
3	ความเสี่ยงระดับปานกลาง	4 - 8
4	ความเสี่ยงระดับต่ำ	1 - 3

แผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	1	2	3	4	5
5	5	10	15	20	25
4	4	8	12	16	20
3	3	6	9	12	15
2	2	4	6	8	10
1	1	2	3	4	5

แผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	1	2	3	4	5
5	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
4	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
3	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
2	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง
1	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ขององค์การบริหารส่วนตำบลประทัญ

อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	โอกาสเกิด	ผลกระทบ/ ความรุนแรง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการในการบริหารจัดการ ความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ
1	การอนุมัติ อนุญาต ตาม พ.ร.บ. การอำนวยความสะดวกในการ พิจารณาอนุญาตทางราชการ พ.ศ. 2558	การเรียกรับผลประโยชน์ในระหว่าง การตรวจสอบ ตรวจรับ เอกสาร หลักฐานประกอบการพิจารณา หรือ ยกเว้นระเบียบทำให้เกิดการเอื้อ ประโยชน์หรือมีผลประโยชน์ทับซ้อน อนุมัติ/อนุญาต	2	3	ความเสี่ยงสี่เหลี่ยม ระดับปานกลาง	1. จัดทำคู่มือสำหรับประชาชน ประกอบด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข (ถ้ามี) ในการยื่นคำ ขอ ขั้นตอน ระยะเวลาในการ พิจารณาอนุญาต ให้ชัดเจน 2. ปิดประกาศคู่มือสำหรับ ประชาชน ไว้ ณ สถานที่ทำการ และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ทาง เว็บไซต์ ของ อบท. และทางสื่อ ต่าง ๆ 3. เผยแพร่คู่มือแนวทาง ปฏิบัติการจัดการเรื่องร้องเรียน การทุจริตและประพฤติมิชอบของ เจ้าหน้าที่ให้ผู้มาติดต่อรับทราบ ในหลากหลายช่องทาง	กองช่าง

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	โอกาสเกิด	ผลกระทบ/ ความรุนแรง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ
2	การใช้อำนาจตามกฎหมาย/ การให้บริการตามภารกิจ	การใช้อำนาจ ในทางมิชอบ การเลือกปฏิบัติในการใช้ กฎหมายหรือการให้บริการ เพื่อเรียกรับผลประโยชน์ หรือ ช่วยเหลือพวกพ้องญาติ มิตร ทำให้ไม่มีความเสมอภาค เนื่องจากความสัมพันธ์ และผลประโยชน์ส่วนตัว	2	3	ความเสี่ยง สีเหลือง ระดับปานกลาง	<p>1. จัดทำ/ทบทวนคู่มือการปฏิบัติงาน/คู่มือการให้บริการประชาชนโดยมีหลักเกณฑ์วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ การจัดการเอกสาร ระยะเวลาในการดำเนินการ แต่ละขั้นตอนไว้ในคู่มือหรือมาตรฐานการปฏิบัติงาน หรือคู่มือการให้บริการ ให้ชัดเจน</p> <p>2. ประชาสัมพันธ์คู่มือการให้บริการ ให้หลากหลายช่องทาง เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวกรวดเร็ว และเข้าใจตรงกันกับเจ้าหน้าที่ในเรื่องกฎหมาย ขั้นตอน ระยะเวลาในการบริการแต่ละภารกิจ</p> <p>3. กำชับเจ้าหน้าที่ให้ดำเนินการตามคู่มือ ขั้นตอน ระยะเวลา ที่กำหนดไว้ หากไม่สามารถดำเนินการได้ ใ้รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ เพื่อที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหาหรือดำเนินการส่งต่อในส่วน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป</p>	สำนักปลัด

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	โอกาสเกิด	ผลกระทบ/ ความรุนแรง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการในการบริหารจัดการ ความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ
3	การจัดซื้อจัดจ้าง	<p>1. การเอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้องในการจัดซื้อจัดจ้าง กำหนดคุณลักษณะเฉพาะให้กับผู้ประกอบกิจการผู้มีส่วนได้เสีย</p> <p>2. มีการรับสินบน เรียกรับเงิน ให้ของขวัญ การจัดเลี้ยงรับรอง ซึ่งนำไปสู่การเอื้อประโยชน์ให้กับคู่สัญญา</p>	2	3	ความเสี่ยงสูงถึงระดับปานกลาง	<p>1. ควบคุม กำกับ ดูแล ให้บุคลากรปฏิบัติตาม กฎระเบียบ อย่างเคร่งครัด</p> <p>2. จัดทำและเผยแพร่แผนปฏิบัติการจัดซื้อจัดจ้าง</p> <p>3. ควบคุม กำกับ ดูแล ให้จัดทำ TOR /การจัดทำแบบบูรณาการงานก่อสร้าง ก่อนประกาศจัดจ้าง</p> <p>4. ควบคุมกำกับ ดูแล ให้บุคลากรที่รับผิดชอบงานพัสดุ ดำเนินการจัดทำ TOR / แบบบูรณาการงานก่อสร้าง ทุกโครงการ ก่อนการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง และประกาศลงเว็บไซต์เพื่อให้ประชาชนหรือผู้สนใจสามารถเข้าถึงได้</p>	กองคลัง

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	โอกาสเกิด	ผลกระทบ/ ความรุนแรง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการในการบริหารจัดการ ความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ
4	การบริหารงานบุคคล	<p>1. การช่วยเหลือญาติหรือพวกพ้องในการสอบบรรจุเข้าทำงานในองค์กร</p> <p>2. การมอบหมายงานไม่ตรงกับตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับ เนื่องจากบุคลากรที่มีจำนวนจำกัดและขาดแคลน ก่อให้เกิดปัญหาการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เนื่องจากขาดความรู้ความชำนาญในตำแหน่งที่ได้รับมอบให้ปฏิบัติหน้าที่</p>	2	3	ความเสี่ยงสี่เหลี่ยมระดับปานกลาง	<p>1. ดำเนินการสรรหาโดยการรับโอนตำแหน่งให้ครบตามแผนอัตรากำลังของ อบต.</p> <p>2. สนับสนุนและส่งเสริมบุคลากรเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ภูมิหาย ภาวะเยียบข้อบังคับ เกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมาย</p>	สำนักปลัด